

INFORMACIJA O PLANU ISPUNJENJA ZAVRŠNOG MJERILA ZA PRIVREMENO ZATVARANJE PREGOVORA U POGLAVLJU 2 – SLOBODA KRETANJA RADNIKA

I INFORMACIJE O POGLAVLJU

Sloboda kretanja radnika je jedno od četiri temeljne slobode na kojima se temelji izgradnja jedinstvenog tržišta Evropske unije.

Pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika obuhvata četiri oblasti: pristup tržištu rada, EURES – Evropska mreža javnih službi za zapošljavanje, koordinacija sistema socijalne sigurnosti i Evropska kartica zdravstvenog osiguranja.

Prema odredbama pravne tekovine Evropske unije, radnik koji se seli u drugu državu članicu ima određena prava i odnose se na:

- pravo na rad bez radne dozvole (osim radnika iz novih država članica koje su obuhvaćene prelaznim periodom);
- jednak pristup zapošljavanju kao s državljanima članice u kojoj se rad obavlja;
- pravo na jednaku socijalnu sigurnost kakvu imaju i državljani članice u kojoj se radnik zapošljava;
- pravo članova porodice da se pridruže radniku i ostvare ista prava kao državljani članice u kojoj borave;
- potpunu koordinaciju sistema socijalne sigurnosti (pravo na penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nezaposlenosti);
- uzajamno priznavanje kvalifikacija.

Zbog političkog trenutka u Evropskoj uniji i migracijske politike Velike Britanije, pitanje otvaranja ovog poglavlja je bilo odloženo za određeni period.

Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Briselu održanoj 11. XII 2017.

Vlada Crne Gore je 26. VII 2018. donijela novu Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika.

II AKTIVNOSTI NA ISPUNJENJU ZAVRŠNOG MJERILA

I MJERILO - Crna Gora da uspostavi adekvatne administrativne kapacitete kako bi sprovela pravnu tekovinu u oblasti slobode kretanja radnika

Potrebno je jednim planskim dokumentom isplanirati obaveze koje će dovesti do ispunjavanja završnog mjerila i privremenog zatvaranja ovog poglavlja.

Pristup tržištu rada

U cilju uspostavljanja adekvatnih administrativnih kapaciteta i sprovođenja svih aktivnosti za ispunjavanje obaveza iz ovog poglavlja otpočeo je projekat „Ka pravilima EU za koordinaciju šema socijalne sigurnosti“, kojim je planirana izrada „Studije izvodljivosti o uticaju Evropske kartice zdravstvenog osiguranja na javne finansije“ i „Studije uticaja slobode kretanja radnika između Crne Gore i država članica Evropske unije“. Projekat se finansira iz instrumenta Evropske unije, a koordinator aktivnosti na ovom projektu je Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Realizacija projekta je počela 22. I 2018, a trajaće do jula 2019.

Do učlanjenja Crne Gore u Uniju potrebno je ukinuti sva ograničenja zasnovana na nacionalnosti u pogledu pristupanja građana Evropske unije tržištu rada u Crnoj Gori, uključujući prava i za supružnike i članove njihovih porodica, odnosno, mora se osigurati jednak tretman građana Evropske unije i građana Crne Gore.

Što se tiče zakonodavne strukture, usvojen je **Zakon o strancima** („Sl. list CG“, broj 12/18). Novine u ovom zakonu odnose se na sljedeće:

- Proširena je kategorija stranaca koji u Crnoj Gori mogu dobiti dozvole za privremeni boravak i rad (studenti, državljanin države članice Evropske unije ili član njegove porodice, državljanin treće države koji ima odobrenje stalnog boravka u drugoj državi članice Unije).
- Strancima je omogućeno da zahtjev za izdavanje dozvole za privremeni boravak i rad radi sezonskog zapošljavanja, mogu podnijeti preko diplomatsko-konzularnog predstavništva Crne Gore u državi porijekla. Primjena ove norme je odložena do 1. I 2020. kako bi se u međuvremenu stvorili administrativno-tehnički uslovi u diplomatsko-konzularnim predstavništvima za njenu primjenu.
- Novine koje se odnose na ulazak, izlazak, kretanje, boravak i rad državljanina država članica Evropske unije i članova njihovih porodica su najznačajnije i primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Ključno je da će ova lica biti izjednačena u pravima sa državljanima Crne Gore.
- Crna Gora je usvojila **Zakon o državnim službenicima i namještenicima** („Sl. list CG“, broj 2/18). Ovim zakonom je predviđeno da crnogorsko državljanstvo predstavlja uslov za zapošljavanje službenika, ali ne i namještenika.

Evropska mreža javnih službi za zapošljavanje - EURES

U okviru ove oblasti upostavljena je Kancelarija za sprovođenje EURES-a pri Zavodu za zapošljavanje Crne Gore 1. VIII 2013. U Zavodu je potrebno izvršiti tehničko i organizaciono prilagođavanje, kao i jačanje administrativnih kapaciteta, kako bi se pristupilo mreži evropskih zavoda za zapošljavanje. Trenutno se radi tehnička specifikacija neophodne opreme za opremanje Zavoda, za šta je opredijeljeno 300.000 eura iz instrumenta Evropske unije. Takođe, podnijete su aplikacije za TAIEX studijsku posjetu i ekspertsku misiju u ovoj oblasti.

Koordinacija sistema socijalne sigurnosti

Evropska unija građanima pruža zajednička pravila kojima se štite prava iz socijalne sigurnosti, što znači da ne postoji jedinstveni evropski socijalni sistem, već je uređena koordinacija socijalne sigurnosti. Sistem socijalne sigurnosti primjenjuje princip obaveznog osiguranja u zemlji u kojoj se

odvija radni odnos vezano za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nezaposlenosti. Kada je u pitanju koordinacija sistema socijalne sigurnosti, pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji i prihvatanjem njene pravne tekovine pretaće da se primjenjuju bilateralni ugovori o socijalnom osiguranju s državama članicama, pa će se umjesto njih primjenjivati uredbе za koordinaciju sistema socijalne sigurnosti.

Trenutno, Crna Gora je zaključila bilateralne sporazume o socijalnoj sigurnosti sa 25 zemalja, od kojih je 17 država članica Unije. U sklopu ovih sporazuma, Crna Gora već primjenjuje načelo sabiranja perioda osiguranja i izvoza naknada.

Evropska kartica zdravstvenog osiguranja

Evropska kartica zdravstvenog osiguranja je besplatna kartica koja omogućava državljanima Evropske unije da tokom privremenog boravka u bilo kojoj državi članici, kao i na Islandu, zatim u Lihtenštajnu, Norveškoj i Švajcarskoj, koriste medicinski neophodne zdravstvene usluge prema istim uslovima i po istoj cijeni kakvu imaju osobe osigurane u toj zemlji.

S tim u vezi Crna Gora je usvojila **Zakon o zdravstvenom osiguranju** („Sl. list CG“, br. 6/16, 2/17, 22/17) kojim je definisano da će crnogorski osiguranici, tokom privremenog boravka na teritoriji država članica Evropske unije, ostvarivati neophodnu zdravstvenu zaštitu na osnovu Evropske kartice zdravstvenog osiguranja, koju izdaje Fond za zdravstveno osiguranje, te da će se ista odredba primjenjivati od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe je definisano da će sadržinu, obrazac i način izdavanja i korištenja ove kartice propisati Fond za zdravstveno osiguranje. Pravilnik o evropskoj kartici zdravstvenog osiguranja usvojen je u novembru 2017. („Sl. list CG“, broj 73/17), a primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Zakon o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju je usvojen 28. II 2018. („Sl. list CG“, br. 13/18).

Crna Gora će ubrzanom dinamikom raditi na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa pravom Evropske unije u ovoj oblasti i na jačanju administrativnih kapaciteta neophodnih za njeno sprovođenje.

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

- Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2018, razmotrila i usvojila Informaciju o planu ispunjenja završnog mjerila za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 2 – Sloboda kretanja radnika.
- Zadužuje se Ministarstvo rada i socijalnog staranja da pripremi Akcioni plan za realizaciju završnog mjerila za poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika i dostavi ga Vladi na usvajanje do kraja I kvartala 2019.